

výsledkem, jak o tom hovořil s. prezident Novotný na celoarmádním aktivu komunistů. K tomu je ovšem nutno organizačně vytvořit výhodné podmínky, tj. mít u vozidel záložní řidiče, schopné kdykoli převzít vozidlo.

K urychlení přesunů by bylo žádoucí důsledně vyžadovat plnění těch zásad, které svého času byly např. u automobilních a tankových jednotek samozřejmé, tj. zahajovat přesuny celého proudu současně na signál a regulovat rychlost a vzdálenosti mezi vozidly podle charakteru pochodové osy.

K úspěšnému řízení přesunu je nutno, aby velitelé vozů plnili nepřetržitě v prů-

běhu přesunu své povinnosti, to jest neustále sledovali vozidlo jedoucí vpředu i vzadu, předávali povely a signály a řídili i činnost řidiče. To znamená, že organický velitel není schopen tento úkol plnit nepřetržitě za dlouhého přesunu, zvláště v situaci, kdy jsou útvary a svazky přesunovány s cílem zasazení do boje z chodu. V takovéto situaci by velitel vozu byl vyčerpán již během přesunu a po zasazení do boje by svoji funkci vůbec neplnil. Je proto nutno uvažovat o tom, že ve funkcích velitelů vozů se musí střídát jak členové osádky tanků, tak i automobilů, zvláště v noci a v zimě, kdy to bude nutno provádět po dobu 2—3 hodin.

## Poznámky k protitankové obraně v obranné operaci armády

Major Mikuláš Berka

Autori posledných článkov o obrannej operácii armády a obrane (VM 5/61), zdánlive nevyjadřili priamo dôležitosť protitankovej obrany, i keď podľa Vševojsk-1-1 čl. 340 „Protitanková obrana tvorí základ obrany a preto jej organizácia je jednou z najdôležitejších povinností všetkých veliteľov.“

Generálporučík Kolovratník pokladá za základ „...zoskupenie raketových vojsk schopných naniesť hromadné údery na nepriateľa a zoskupenie tankových a motostreleckých vojsk, schopných viesť manévrovaciu činnosť a zaujímajúcich najvážnejšie kľúčové obranné rajóny na smeroch útoku nepriateľa, od ktorých udržania závisí odolnosť operačného zoskupenia ako celku.“

Na začiatku článku, som slovom zdánlive, chcel ukázať na to, že takéto hodnotenie „základu obrany“, je síce kvalitatívne nové hodnotenie, presahujúce poučku súčasného poľného poriadku, avšak pri úplnom zachovaní dialektiky teoretického vojenského myslenia, ktorú si vynútil vývoj novej techniky (raketové zbrane), avšak uchováva ju i to kladné, čoho bolo predošlým vývojom dosiahnuté (protitanková obrana), prehodnotené z hľadiska potrieb novej vyvíjajúcej sa techniky a jej odpovedajúceho teoretického myslenia.

Generálporučík Kolovratník vo svojom článku ďalej sa zmieňuje o špeciálnych prvkoch protitankovej obrany. Okrem normálnej činnosti všetkých druhov vojsk, smerujúcej k zničeniu tankov nepriateľa. Vyzdví-

huje ako najdôležitejší prostriedok manévru v obrannej operácii armády práve APTZ. Pritom spomína, že v jej použití (ako i u iných záloh) nemôže byť žiadnych zvláštností. U tejto otázky by som sa chcel zastaviť, i keď s ňou z hľadiska použitia tejto zálohy veliteľom armády pre úkoly operačne-taktické súhlasím v tom, že tu nebude veľkých zmien proti doterajšiemu jej použitiu.

Pôjde tu však i o otázku, ktorá je viac menej rázu takticko-technického pri jej použití a ktorá práve zaujíma organického veliteľa tejto APTZ v súdobej obrannej operácii, tak ako ju autori vo svojich článkoch charakterizovali.

Z poňatia súdobej obrannej operácie, lepšie charakterizovanej nadpisom druhého článku (gen. Knotka — „Obrana v útoku“), vyplývajú pre APTZ v celku i iné úkoly jej použitia, než ako sme jej prisudzovali v starom poňatí „súdobej obrany“.

Tak napríklad **zásada budovania čiar rozvinutia**, úprava komunikácií k nim, i navčenie rýchleho zájazdu na najdôležitejšie smery možných ztečí nepriateľských tankov, bude môcť byť reálne uskutočnená len na jednom najdôležitejšom smere, a to do hĺbky obranného pásma, najviac na jednej-dvoch čiarach pre nedostatok času, rýchle sa meniacu situáciu i pre kvalitatívne odlišné bojové situácie, za ktorých sa obrana bude zaujímať. Činnosť APTZ na rozdiel od „starého“ poňatia činnosti, bude sa viac približovať čo do takticko-technického

prevedenia útočného spôsobu jej zasadenia. Mám tu na mysli jej zasadenie na plánované, ale i neplánované čiaru rozvinutia, ktoré dopredu nebudú môcť byť rekonštruované, ani vybudované, podobne ako je tomu v útočnej operácii. Pravdaže, kde bude dostatok času, tam potom i „staré zásady“ jej zasadenia v obrane musia byť platné.

Zásada, ktorú sme však uplatňovali viac v obrane ako v útoku, totiž ponechanie si v rámci samotnej APTZ pri jej zasadení na čiaru rozvinutia vlastnú zálohu, s ktorou veliteľ APTZ na čiare manévroval, musí byť i v takýchto podmienkach dôsledne uplatňovaná. Charakter manévrovosti vojsk v takejto obrane musí byť platný i pre APTZ pri jej vlastnej činnosti v boji s tankami nepriateľa.

Okol smelého predsunutia APTZ do medzier medzi zväzky i bez palebnej súčinnosti vševojskových jednotiek, hlavne ku krytiu bokov armády po atomových úderoch nepriateľa, bude v takejto obrane viac menej nutnosťou.

Súčinnosť s POZ-om i plameňometnými jednotkami a fúgasami musí byť dobre organizovaná a využívaná, hlavne k vytvoreniu úpornej protitankovej obrany a k doplneniu chýbajúcej hustoty protitankových zbraní na najdôležitejších smeroch.

Dalším, špecificky zvláštnym úkolom takejto obrany, bude potom zabezpečenie odchodu vojsk, APTZ. Jej postavenie na čiare rozvinutia a boj s prichádzajúcimi tankami nepriateľa v tejto situácii musí byť dobre splánovaný a riadený. V tomto prípade treba využívať i vlastných tankov.

V „starom“ poňatí obrany sme APTZ obyčajne nedelili. V novom poňatí „Obrany v útoku“ práve pre jej charakteristické zvláštnosti ju bude treba v mnohých prípadoch rozdeliť, alebo už rozdelenú, ako to vychádzalo z uskupenia pre útočnú operáciu ponechať, hlavne pri prechode do obrany, keď druhé sledy pod prikritím prvého sledu zaujmú obranu k prehradeniu dvoch i viacerých dôležitých smerov. Ak v tejto situácii nebude armáda frontom protitankovým delostrelectvom posilnená, bude sa môcť uvažovať i o vytvorení druhej, alebo i tretej zálohy, napríklad i z tankovej jednotky, čo však bude otázkou celkovej situácie na fronte, zostavy nepriateľa a iných otázok bojovej situácie. Bude možné i to, že kým jedna APTZ na smeru kde sa vedie obrana bude riešiť už spomínané úkoly, druhá bude postupovať na inom smere za útočiacimi zväzkami a riešiť úkoly útočné, ako to je v tomto poňatí „obrány v útoku“.

Ostatné prvky protitankovej obrany na nižších stupňoch zostanú v podstate rovnaké, aké sme zvyklí riešiť, a to podľa toho, či jednotky taktického stupňa na danom smere budú riešiť úkoly obranné, alebo útočné. Tam, kde budú vojská vytvárať obranné rajóny, budú ich musieť hlavne na najdôležitejších možných smeroch útoku nepriateľských tankov budovať ako protitankové.

Tieto však, pre svoju šírku a hĺbku, nebudú môcť vytvárať rovnakú hustotu protitankových zbraní v celom obrannom rajóne, na akú sme boli zvyklí. Bude treba sa preto snažiť nepriaznivú hustotu nahrádzať starostlivým umiestnením protitankového rajónu v teréne a len na smeroch, ktoré v obrannom rajóne sú najdôležitejšie a ponechať si v rukách veliteľa takéhoto rajónu dostatok zálohy protitankových zbraní, k manévru i vo vnútri rajónu. Veliteľ útvaru musí potom k vytvoreniu dostatočnej hustoty na najdôležitejších smeroch, zasadnením svojej protitankovej zálohy nepriaznivý pomer vyrovnáť. Pochopiteľne, že tu pôjde i o zásah netypických protitankových zbraní, ako je delostrelectvo zo zakrytých palebných postavení, ktoré musí mať plánované zásahy do odkrytých palebných postavení pre priamu streľbu na najdôležitejších tankových smeroch nepriateľa. Preto bude nutné ich priestor palebných postavení voliť na týchto smeroch.

Samotné protitankové rajóny na stupni pluku a vyššie nebudú však môcť byť vytvárané už pre veľmi manévrový ráz takejto obrany. Avšak tam, kde to bude len trochu možné, hlavne keď to dovoľí čas, je dobré takýto rajón budovať, jeho obsadenie potom, a to i na stupni pluku, musí byť vynútené len konkrétnou situáciou a bude prevedené buď protitankovou zálohou, či už špeciálne protitankovou, alebo i delostreleckým oddielom pozemného (protiletadlového) delostrelectva, alebo i tankovou jednotkou, podľa situácie.

\*

V diskúznom príspevku som sa zmienil len o niektorých otázkach protitankovej obrany v súčasnej obrannej operácii, ktoré vyplynuli z nového jej hodnotenia, hlavne z hľadiska činnosti APTZ. Chcel som zdôrazniť to, že v týchto článkoch je i pri inom hodnotení základu obrany v ich celkovom poňatí venovaná veľká pozornosť, popri hlavnom úkole zničenia ZHN nepriateľa, ktoré rozhoduje o výsledku operácie, protitankovej obrane.